

Isabella Mauro
Hrvatski centar za dječju knjigu
isabella.mauro@kgz.hr

ISSN 1845-2434
[CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Hrvatski autori na Časnoj listi IBBY-ja 2020. godine

Croatian authors on the IBBY Honour List 2020

Stručni rad

Sažetak: Hrvatski centar za dječju knjigu pri Knjižnicama grada Zagreba, kao Hrvatska sekcija IBBY-ja, redovito nominira hrvatske autore za međunarodne nagrade i priznanja. Jedno od njih je Časna lista IBBY- ja, dvogodišnji izbor najboljih pisaca, ilustratora i prevoditelja zemalja članica IBBY-ja, to je katalog koji se izlaže na međunarodnim sajmovima, kongresima i izložbama kao preporuka za čitanje, prevođenje i objavljivanje. Diplome Časne liste IBBY-ja 2020. dodijeljene su hrvatskim autorima u prigodi proslave Dana Knjižnica grada Zagreba. Na kraju su članka predstavljene knjige hrvatskih autora iz kataloga Časne liste IBBY-ja 2020.

Ključne riječi: IBBY – International board on books for young people, Časna lista IBBY-ja, Hrvatski centar za dječju knjigu, Knjižnice grada Zagreba

Preporuka za čitanje knjiga za djecu i mlade

Različite popise preporuka za čitanje književnih djela za djecu i mlade objavljuju raznovrsne organizacije i mediji. Svakako valja istaknuti vrijedan rad članova Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskog knjižničarskog društva koji u suradnji s knjižničarima dječjih odjela diljem Hrvatske, svake godine objavljuju Liste dobrih knjiga za djecu, mlade i roditelje (Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež : Dokumenti i linkovi, n. d.). Jedan od načina preporuke za čitanje knjiga za djecu i mlade na svjetskoj razini je Časna lista IBBY-ja – katalog, svojevrsan popis aktualnih kvalitetnih knjiga iz cijelog svijeta. Vodeći se IBBY-jevim načelom da je samo najbolje dovoljno dobro za djecu, ovaj katalog predstavlja listu dobrih knjiga s kojima ni jedan knjižničar neće pogriješiti u preporuci, čitanju i prosljeđivanju mladim čitateljima. Hrvatski centar za dječju knjigu zadužen je za selekciju hrvatskih knjiga za Časnu listu IBBY-ja (Knjižnice grada Zagreba, n. d., IBBY Honour list).

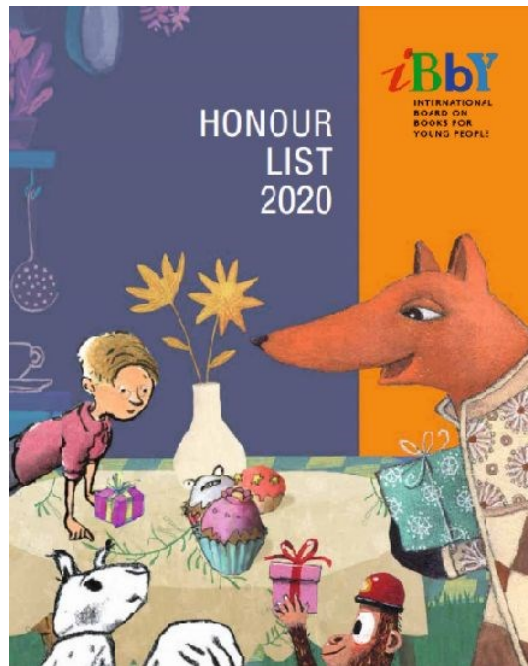
Hrvatski centar za dječju knjigu kao članica IBBY-ja

Važan segment djelovanja Hrvatskog centra za dječju knjigu međunarodna je razina u kojoj se uspostavlja suradnja s međunarodnim institucijama, knjižnicama, udrugama koje se bave knjigom i djecom te posebice članstvo u IBBY-ju – International board on Books for Young People (Međunarodni odbor za dječju knjigu). IBBY je međunarodna neprofitna organizacija koja se od 1953. godine ustrajno bavi zbližavanjem knjiga i djece, predstavljajući međunarodnu mrežu ljudi iz cijelog svijeta koji su predani tom cilju. U fokusu djelovanja IBBY-ja neprestano su djeca i zaštita njihovih prava, napose ona u krizama po cijelome svijetu. Kroz zalaganje za kvalitetnu literaturu za djecu i mlade, koja je jedino takva dovoljno dobra za djecu, potiču objavljivanje knjiga najviših književnih i umjetničkih standarda iz cijeloga svijeta. S obzirom na članstvo, pristojbe i suradnje među državama, broj članica IBBY-ja se iz godine u godinu mijenja, a 2021. godine IBBY je okupio 80 zemalja članica iz cijeloga svijeta. Svjesni značaja i uloge knjižnica u društvu, IBBY je uspostavio partnersku suradnju s Međunarodnim savezom knjižničarskih društava i ustanova (International Federation of Library Associations and Institutions – IFLA) (IBBY, n. d., IBBY Partners), kao i s mnogim knjižnicama i knjižničarskim udruženjima diljem svijeta (IBBY, n. d., What is IBBY). Slijedom toga, Hrvatski centar za dječju knjigu pri Knjižnicama grada Zagreba Hrvatska je sekcija IBBY-ja od 1. siječnja 1995. godine (Javor, 2017, str. 131.) i redovito nominira hrvatske autore za međunarodne nagrade i priznanja koje promoviraju hrvatske autore na svjetskoj razini. Kroz članstvo u IBBY-ju, Hrvatska se predstavlja međunarodnoj javnosti knjigama za djecu i mlade, prezentirajući autore, književnost za djecu i mlade, Knjižnice grada Zagreba, Hrvatski centar za dječju knjigu te hrvatsku kulturu općenito. Također, vrlo je važno istaknuti da članstvo u IBBY-ju omogućava kandidaturu hrvatskih autora za Andersenovu nagradu i Časnu listu te ostale međunarodne nagrade i priznanja (Mauro, 2021, str. 125.). O hrvatskim kandidatima za važne međunarodne nagrade i priznanja odlučuje programsko i savjetodavno tijelo Hrvatskog centra za dječju knjigu – Nacionalni odbor za dječju knjigu, kojeg čine istaknuti stručnjaci s područja dječje književnosti, ilustracije i prijevodne književnosti, predstavnik Ministarstva kulture i predstavnici Knjižnica grada Zagreba (Knjižnice grada Zagreba, n. d., Nacionalni odbor za dječju knjigu) te se sa svakim od njih voditeljica Hrvatskog centra za dječju knjigu savjetuje i dogovora o svakom kandidatu po kategorijama.

Časna lista IBBY-ja

Časna lista IBBY-ja (IBBY Honour List) jedan je od najučinkovitijih načina promicanja IBBY-jevog cilja poticanja međunarodnog razumijevanja i suradnje kroz dječju književnost. Časna lista je dvogodišnji izbor suvremene produkcije knjiga najboljih pisaca, ilustratora i prevoditelja zemalja članica IBBY-ja, to je katalog koji se izlaže na međunarodnim sajmovima, kongresima i izložbama i služi kao preporuka za čitanje, prevođenje i objavljivanje knjiga iz različitih država svijeta. Knjige biraju nacionalne sekcije koje mogu

nominirati jednu knjigu za svaku od tri kategorije: pisac, ilustrator i prevoditelj. Knjige se odabiru vodeći se idejom da budu najbolje od suvremene nacionalne produkcije knjige za djecu i mlade te kao takve prikladne za objavljivanje u različitim podnebljima, kulturama, državama. Prva izložba aktualnih knjiga s Časne liste održava se na Kongresu IBBY-ja na kojem se predstavlja katalog i knjige u kojem su predstavljene (IBBY, n. d., Honour List). Nakon toga, putuju svijetom i predstavljaju autore i zemlju iz koje dolaze. Stalne zbirke knjiga s Časne liste čuvaju se u Münchenu, Zürichu, Bratislavi, St. Petersburgu, Tokiju, Kuala Lumpuru, Tucsonu i do 2014. u Evanstonu.

Časna lista prvi je put objavljena 1956. godine kao izbor 15 knjiga iz 12 zemalja i prvobitno je nosila naslov Časna lista Hansa Christiana Andersena (The Hans Christian Andersen Honour List) jer je isti žiri birao knjige za ta dva najveća svjetska priznanja za dječju knjigu. Do 1974. godine postojala je samo jedna kategorija – dobra knjiga. Te je godine uvedena kategorija za ilustraciju, a 1978. godine i kategorija za prijevod. Od tada ulogu nacionalne selekcije knjiga preuzimaju nacionalne sekcije IBBY-ja, a 1980. godine prvi je put korišten naziv IBBY Honour List te je objavljen katalog kakav i danas poznajemo (Page, 2020, str. 3).

Katalog Časne liste prilika je ne samo za promocijom knjiga koje se u njemu nalaze već i njihovih autora budući da svaki katalog osim kratke anotacije knjige sadrži i bilješku o autoru. Slijedom toga, autore svih zemalja predstavljenih u katalogu upoznaju ljudi iz različitih zemalja na svijetu. IBBY preporučuje ustanovama, izdavačima, institucijama, knjižnicama te svima zainteresiranima koji se bave književnošću za djecu i mlade najbolje od aktualne svjetske književnosti za djecu i mlade. Upravo je zato katalog Časne liste IBBY-ja jedinstven i vrijedan popis preporučenih knjiga za čitanje svoj djeci svijeta!

Katalog Časne liste bogat je kazalima za lakše snalaženje u publikaciji, ali i za pružanje više

informacija: kazalo jezika na kojima su knjige u katalogu originalno napisane, predmetno kazalo, posebna kazala pisaca, ilustratora i prevoditelja i, vrlo važno, kazalo izdavača. Vrijedi istaknuti da su kazala autora i izdavača obogaćena potpunim kontaktnim podacima za lakšu uspostavu suradnje čime se priča oko približavanja kvalitetne literature svoj djeci svijeta zaokružuje i upotpunjuje.

Sijedom zahtjevne pandemijske 2020. godine u kojoj su knjige s Časne liste trebale krenuti na svoju turneju po svijetu, te odgađanje svih putovanja, pa tako i putovanja knjiga, IBBY je snimio film koji predstavlja sve kandidate iz kataloga koji također služi za prijemčivo predstavljanje izdavačima, i svoj zainteresiranoj publici (IBBY, 2021, Honour list presentation). U istoj su namjeri autori predstavljeni i na blogu IBBY-ja (IBBY, 2021, IBBY Blog).

Hrvatske knjige na Časnoj listi IBBY-ja 2020. godine

Od 1996. do 2020. godine ukupno je nominirano 39 hrvatskih autora – po 13 iz svake kategorije pisca, ilustratora i prevoditelja. Prisutnost autora (putem njihovih knjiga) na svim događajima, kandidaturama, izložbama i susretima služi ne samo kao njihova promocija, promocija knjižnice i zemlje iz koje dolaze, već kao preporuka svjetskim nakladnicima za objavljivanje i prevođenje što je od neprocjenjive važnosti za hrvatsku dječju knjigu. Hrvatski centar za dječju knjigu svake druge godine odabire izbor knjiga za Časnu listu, predstavljajući svaku knjigu Nacionalnom odboru za dječju knjigu koji donosi odluku o konačnom izboru. Nakon toga se, prema propozicijama natječaja za Časnu listu, u sekretarijat IBBY-ja šalju anotacije o knjigama, biografije autora, pristojba i po sedam primjeraka odabranih knjiga, a sve u suradnji s odabranim izdavačima i autorima.

Za Časnu listu IBBY-ja 2020.godine 60 je zemalja nominiralo 179 knjiga na 48 različitih jezika: 68 u kategoriji pisca, 57 u kategoriji ilustratora i 54 u kategoriji prevoditelja. Pokazujući svu raznolikost svjetskih jezika i kultura, po prvi put su predstavljene knjige na kečuanskom jeziku (Peru), jezikom setswana (Južna Afrika) i jezikom woiwurrung (Australija). Time je iskorištena jedinstvena prilika zemalja članica IBBY-ja, posebice onih s manje poznatim jezicima, predstaviti svoje najbolje knjige međunarodnoj publici (Page, 2020, str. 2). Hrvatski autori na Časnoj listi IBBY-ja 2020. su sljedeći: u kategoriji pisca – Jasminka Tihi

Stepanić s knjigom *Ljeto na jezeru Čiču* (Tihi-Stepanić, 2018), u kategoriji ilustratora – Tomislav Zlatić s knjigom *Moj tata se smanjuje* Eme Pongrašić (Pongrašić, 2018) i u kategoriji prevoditelja – Marko Kovačić s prvim dijelom trilogije *Knjiga o prahu: Divlja ljepotica* Phillipa Pullmana (Pullman, 2018). Svaki autor predstavljen u katalogu Časne liste dobiva diplomu, a diplomu dobivaju i izdavači kandidiranih knjiga, jer bez njihovog prvenstveno razumijevanja i prepoznavanja, ali i velikog angažmana, te knjige ne bi bile objavljene. Stoga je vrlo važno odati priznanje i izdavačima kao nezamjenjivoj karici u objavljivanju kvalitetnih knjiga za djecu i mlade u Hrvatskoj koje će putovati svijetom.

Diplome autorima i njihovim izdavačima, dodjeljuju se na Kongresu IBBY-ja svake druge godine u različitim svjetskim gradovima. Zbog epidemiološke situacije u proteklih godinu i pol dana, sve je drugačije nego je godinama bilo. Pa je tako i preskočena prošla godina i za putovanje i za dodjelu diploma te je Kongres u Moskvi 2020. godine odgođen za rujan 2021. godine. Međutim, 2021. godine nitko od hrvatskih dobitnika diploma Časne liste IBBY-ja nije uspio otputovati na dodjelu toga važnoga priznanja. Stoga su diplome uručene dobitnicima u prigodi svečanog obilježavanja Dana Knjižnica grada Zagreba, u utorak, 7. prosinca 2021. godine u Gradskoj knjižnici u Zagrebu. Tom je prigodom također predstavljena monografija *Gradska knjižnica - ususret novom vremenu*, a u glazbenom su dijelu programa nastupile pijanistice Iva Ljubičić Lukić i Kosjenka Turkulin (Knjižnice grada Zagreba, 2021).

Svaka knjiga u katalogu Časne liste IBBY-ja 2020. predstavljena je unutar svoje kategorije (pisca, ilustratora ili prevoditelja) – slikom, kataložnim i tehničkim opisom, kratkim opisom knjige i kratkom biografijom autora (Dewhirst, Page, Salerno, 2020, str. 4-97). U nastavku su tri knjige hrvatskih autora predstavljene u katalogu Časne liste IBBY-ja 2020. godine: *Ljeto na jezeru Čiču*, *Moj tata se smanjuje* i *Knjiga o prahu: Divlja ljepotica*. Za potrebe ovog članka prevedeni su tekstovi iz kataloga s engleskog na hrvatski jezik, budući da su svi podaci za potrebe kandidature i objave u katalogu prvotno na engleskom jeziku.

PISAC

Tihi-Stepanić, Jasminka

Ljeto na jezeru Čiču

(Summer at Lake Čiče)

Zagreb: Ljevak, 2018.

191 str.; 135 x 220 mm

ISBN 978-953-355-187-6

Dob: 11+

Odrastanje, roditeljska odsutnost, prva ljubav

Za vrijeme jakog nevremena, četrnaestogodišnja Lucija traži brata koji je krenuo u potragu za nestalom majkom. Pronađe ga mokrog i smrznutog uz kraj ceste. Jeza se uvlači u njezino

srce i „širi se po cijelom tijelu poput mraza“. Lucija se također muči pitanjima o ljubavi, što je možda uobičajeno za učenicu osmog razreda. Često razgovara sa svojom prijateljicom Petrom o ljubavi i o odnosu sa svojim ocem dok se počinje bojati da je on možda neće pozvati je da mu se pridruži u Bavarskoj gdje on radi. Njezino iskustvo s dečkima s kojima se susreće obližnje jezero Čiče, osobito s Jakovom, polako budi njezine osjećaje ljubavi. Roman donosi priču o današnjim problemima s kojima se susreću mladi ljudi: dirljiva priča o odrastanju bez roditelja, navikavanje na život u novoj sredini i konačno, teški gubitak.

Jasminka Tihi-Stepanić rođena je 1958. godine u Velikoj Gorici. Profesorica je hrvatskog jezika u osnovnoj školi i spisateljica za djecu i mlade. Za njezin prvi roman *Imaš fejs?* (2011.) dobila je Nagradu „Mato Lovrak“. Slijedili su roman *Bacit ću ti kompjuter kroz prozor* (2013.), zbirka priča *Baš kao Harry Potter* (2014.), roman *Moja neprijateljica Ana* (2015.), za koju je dobila Nagradu „Anto Gardaš“ i roman *Dom iza žice* (2017.). *Ljeto na jezeru Čiču* nagrađeno je Nagradom „Grigor Vitez“ za najbolji roman za mlade u 2018. godini i izabran je kao jedan od romana na dva državna obrazovna natječaja za djecu 2019. godine.

ILUSTRATOR

Zlatić, Tomislav

Moj tata se smanjuje

(My dad is shrinking)

Tekst: Ema Pongračić

Zagreb: Kreativna Mreža & Knjiga u Centru, 2018.

22 str.; 205 x 205 mm

ISBN 978-953-8244-05-6

Dob: 4-8

Otac/sin, odrastanje

Priča u ovoj slikovnici duhovito se fokusira na temu odrastanja, dok u isto vrijeme, hrabro i osjetljivo rješava pitanje smrti. Mali dječak opisuje rast njegovog odnosa s ocem. Zabavno to primjećuje, kako stari i postaje veći, njegov otac također postaje stariji, ali manji. Maleni dječak razmišlja o očevom smanjivanju i počinje razmišljati o vlastitoj budućnosti. Zaključuje da jednog dana, kad naraste i sam postane otac, njegov bi otac postao tako sićušan da će nestati. Tada bi njegov otac mogao stati u dječakovo srce i tu ostati zauvijek. Ilustracije su izrađene digitalno.

Tomislav Zlatić rođen je u Zagrebu. Upisao je slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu i počeo stvarati ilustracije da bi zaradio džeparac te je ovaj hobi razvio u pravi interes za ilustraciju. Eksperimentira s raznim vrstama medija i tehnika. Njegov rad kao ilustratora uključuje knjige: *Esperel – grad malih čuda* (2006.), *Školice za Tratinčicu* (2009.), *Kako je dobro sa svim tim životinjama* (2009.), *Dječak koji je želio biti tigar* (2018.) i

Japajapac (2019).

PREVODITELJ

Kovačić, Marko

Knjiga o prahu: Divlja ljepotica

(Originalan naslov: The Book of Dust:

La Belle Sauvage by Philip Pullman)

Zagreb: Lumen, 2017

346 str.; 150 x 230 mm

ISBN 978-953-342-113-1

Dob: 13+

Bijeg, putovanje, avantura, fantastika, dobro/zlo

La Belle Sauvage je roman fantastike i prvi dio *Knjige o prahu*, koja je nastavak trilogije *Njegove tamne stvari* Philipa Pullmana. *La Belle Sauvage* naziv je malog kanua u vlasništvu jedanaestogodišnjaka Malcolma. Malcolm i Alice rade kod njegovih roditelja u gostionici uz obalu. Knjiga počinje s dvoje djece koja spašavaju bebu Lyru tijekom bujice kiše i poplave dok ju progoni nasilni luđak. Troje djece bježi od svojih progonitelja i mnogih drugih opasnosti tijekom svog putovanja, dok konačno ne stignu do Londona gdje nađu utočište za Lyru. Ovo je priča o preživljavanju i odanosti, kao i uzbudljivoj avanturi.

Marko Kovačić rođen je u Zagrebu 1970. godine. Diplomirao je na Odsjecima za lingvistiku i talijanski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1997., gdje je i magistrirao i doktorirao lingvistiku 2012. godine. Od 1999. godine prevodi beletristiku i publicistiku s engleskog i talijanskog, uključujući radove autora V. S. Naipaula, Khaleda Hosseinija, Andree Levy i Harpera Leeja. Prevodi i igrane i dokumentarne filmove te objavljuje članke o lingvistici. U Njemačkoj je predavao hrvatski jezik, a u SAD-u je predavao kao Fulbrightov stipendist. Radio je i kao urednik za hrvatsko izdanje časopisa *National Geographic* i *National Geographic Kids*.

Literatura:

1. Dewhirst, S., Page, L. i Salerno, F. (ur.) (2020) IBBY Honour List 2020. Basel: IBBY.
2. Hrvatsko knjižničarsko društvo (n. d.) Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež : Domkumenti i linkovi. Dostupno na: https://hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/17/publikacije/ [7. 02. 2022.]
3. IBBY (2021) 2020 Honour list presentation. 28. rujna. Dostupno na: <https://www.youtube.com/watch?v=nFVcj1hbuvo&t=54s> [7. 02. 2022.]
4. IBBY (2021) Meet the author, illustrator and translator nominees of the Honour List 2020!, IBBY Blog, 21. lipnja. Dostupno na: <https://www.ibby.org/ibby-blog/post?>

- [tx_news_pi1%5Baction%5D=detail&tx_news_pi1%5Bcontroller%5D=News&tx_news_pi1%5Bnews%5D=12&cHash=62ab6b396f82608f92f6715e3ea7577c](https://www.ibby.org/awards-activities/awards/ibby-honour-list) [7. 02. 2022.]
5. IBBY (n. d.) IBBY Honour List. Dostupno na: <https://www.ibby.org/awards-activities/awards/ibby-honour-list> [7. 02. 2022.]
  6. IBBY (n. d.) IBBY Partners. Dostupno na: <https://www.ibby.org/about/ibby-partners> [7. 02. 2022.]
  7. IBBY (n. d.) What is IBBY. Dostupno na: <https://www.ibby.org/about/what-is-ibby> [7. 02. 2022.]
  8. Javor, R. (2017) Hrvatske knjige na časnoj listi IBBY-ja od 1996. do 2016. (IBBY Honour list), u Javor, R. i Težak, D. (ur.) Hrvatska dječja knjiga u europskom kontekstu : zbornik. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba : Učiteljski fakultet Sveučilišta, str. 131-137.
  9. Knjižnice grada Zagreba (2021) Dodjela diploma Časne liste IBBY-ja 2020. Dostupno na: <https://photos.app.goo.gl/VEAGoaARfcx2L44j8> [7. 02. 2022.]
  10. Knjižnice grada Zagreba (n. d.) Hrvatski centar za dječju knjigu: IBBY Honour List – Časna lista IBBY-ja. Dostupno na: <http://www.kgz.hr/hr/knjiznice/hrvatski-centar-za-djecju-knjigu/medjunarodna-suradnja-7432/ibby-honour-list-casna-lista-ibby-ja-7434/7434> [7. 02. 2022.]
  11. Knjižnice grada Zagreba (n. d.) Nacionalni odbor za dječju knjigu. Dostupno na: <http://www.kgz.hr/hr/knjiznice/hrvatski-centar-za-djecju-knjigu/medjunarodna-suradnja-7432/andersenova-nagrada-7433/nacionalni-odbor-za-djecju-knjigu/7454> [7. 02. 2022.]
  12. Mauro, I. (2021) Hrvatski centar za dječju knjigu, u Meić, I. (ur.) Gradska knjižnica u Zagrebu : ususret novom vremenu. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba. Str. 116-129.
  13. Page, L. (2020) IBBY Honour List 2020, u Dewhirst, S., Page, L. i Salerno, F. (ur.) (2020) IBBY Honour List 2020. Basel: IBBY. Str. 2-3.
  14. Pongračić, E. (2018) Moj tata se smanjuje. Ilustrirao Tomislav Zlatić. Zagreb: Kreativna mreža; Knjiga u centru.
  15. Pullman, P. (2018) Knjiga o prahu. Knj. 1: Divlja ljepotica. Preveo s engleskog Marko Kovačić. Zagreb: Lumen izdavaštvo.
  16. Tihi-Stepanić, J. (2018) Ljeto na jezeru Čiču. Zagreb: Naklada Ljevak.